

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/365/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613204150
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8613204150.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu COFIDIS, a.s., so sídlom v Bratislave na ul. Suché mýto č. 1, právne zast. AK Antovszká, s.r.o., so sídlom v Bratislave na ul. Bárdošovej č. 2/A proti žalovaným: 1/ H. S., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v N. č. XXX a 2/ O. T., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v N. č. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaných Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, so sídlom v Skalici na ul. Petrovskej č. 10, právne zast. JUDr. Jozefom Kempom, advokátom, so sídlom v Chorvátskom Grobe na Námestí Josipa Andriča č. 1 o zaplatenie sumy 478,80 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 01.06.2015 č.k. 7C 251/2013-89 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovaným a vedľajšiemu účastníkovi sa ich náhrada nepriznáva.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovaným náhradu trov konania nepriznal. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania vo výške 123,49 Eur.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobca svoj nárok opiera o revolvingovú zmluvu, pričom jej platné uzavretie v písomnej forme nepreukázal. Z úverovej zmluvy z marca r. 2008 je čitateľné len poskytnutie úverového limitu 663,88 Eur (20.000,- Sk). Samotná úverová zmluva (č.l. 7 spisu) je nečitateľná a nečitateľné sú i všeobecné obchodné podmienky (č.l. 8 a nasl. spisu), na ktoré poukazuje žalobca, a ktoré majú obsahovať podstatné náležitosti úverovej zmluvy podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Úverová zmluva pre jej nečitateľnosť je právne neúčinná. Vzhľadom na nedostatok písomnej formy zmluvy o revolvingovom úvere so všetkými zákonnými náležitosťami je takáto zmluva neplatná a plnenie, ktoré žalovaní prijali sú povinní vrátiť len z titulu bezdôvodného obohatenia. Navyiac žalobca listom zo dňa 01.03.2012 (č.l. 13 spisu) od zmluvy odstúpil a táto skutočnosť medzi účastníkmi konania sporná nebola. Podľa Občianskeho zákonníka odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje a momentom odstúpenia zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy a vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva. Odstúpením od zmluvy nastúpil medzi účastníkmi právny režim bezdôvodného obohatenia. Žalovaní čerpali sumu 663,88 Eur a vrátili žalobcovi čiastku 853,05 Eur. Žalovaní teda vrátili žalobcovi viac ako dostali, a preto súd prvého stupňa žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Výrok o trovách odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že so žalovanými uzatvoril zmluvu o revolvingovom úvere. Táto zmluva bola uzatvorená v súlade s ust. zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy a ust. Obchodného zákonníka. Žalovaní podpisom zmluvy o úvere potvrdili, že sa so zmluvou o úvere oboznámili, súhlasia s ňou a uzatvárajú ju v súlade so slobodnou a vážnou vôľou. Žalovaní svojim podpisom tiež zobrali na vedomie, že všeobecné obchodné podmienky, ktoré sú vytlačené na rubovej strane tlačiva zmluvy a prílohy 1 - 4 sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, považujú ich za dostatočne zrozumiteľné a určité a prejavujú súhlas byť nimi viazaní. Zmluva o úvere je typom formulárovej zmluvy, čiže zmluvy, ktorú veriteľ používa vo viacerých prípadoch, kde je vopred pripravený návrh na uzatvorenie zmluvy a oblát môže návrh zmluvy len prijať alebo tiež neprijať. V uvedenom prípade bola povinnosť žalovaných oboznámiť sa so znením všeobecných obchodných podmienok a v prípade, že by pre nich podmienky neboli prijateľné, zmluvu by neuzatvorili.

K námietke nečitateľnosti údajov uvedených v zmluve a všeobecných obchodných podmienkach žalobca dodal, že všetky ním uvádzané údaje je možné prečítať voľným okom a menšia veľkosť písma bola v zmluve a všeobecných obchodných podmienkach zvolená z dôvodu veľkého rozsahu údajov a informácií, ktoré musia byť pokryté za účelom zabezpečenia ich súladu s príslušnými právnymi predpismi. Žalovaným bol daný dostatok času na oboznámenie sa so znením zmluvy a všeobecnými obchodnými podmienkami, ako aj so všetkými podstatnými údajmi, ako je výška úrokovej sadzby za poskytnutie úveru, RPMN, či ostatné poplatky spojené s poskytnutím úveru.

V zmysle ust. § 497 Obchodného zákonníka sa zmluvou o úvere rozumie zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje na požiadanie dlžníka poskytnúť v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Zmluva o úvere je tak absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom, čo znamená, že sa vždy spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka, a to bez ohľadu na povahu subjektov vzťahu. Ustanoveniami Obchodného zákonníka sa preto riadi aj odstúpenie od zmluvy o úvere a jeho dôsledky. Podľa ust. § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy. Podľa ust. § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka strana, ktorej odstúpením od zmluvy poskytla plnenie druhá strana, toto plnenie vráti; pri peňažnom záväzku spolu s úrokmi vo výške dojednanej v zmluve pre tento prípad. Právna úprava odstúpenia od zmluvy je v Obchodnom zákonníku komplexnou, a preto sa ustanovenia Občianskeho zákonníka nepoužijú. Zmluvné strany sa v rámci zmluvnej slobody môžu dohodnúť na tom, že jedna z nich alebo obidve sú oprávnené od zmluvy odstúpiť a zároveň dohodnúť si dôvody, pre ktoré sú tak oprávnené urobiť. Podľa všeobecnej úpravy v ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka odstúpením od zmluvy sa zmluva zrušuje od počiatku. Obchodný zákonník nehovorí o zrušení zmluvy, ale o zániku zmluvy, čo je obsahovo totožné. Rozdielne je však stanovený moment zániku (zrušenia) zmluvy, pretože zmluva zaniká, keď odstúpenie od zmluvy je doručené druhej zmluvnej strane. Navyše zo zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy nevyplýva, že v prípade uzavretej zmluvy o úvere pôsobí Občiansky zákonník ako lex specialis k Obchodnému zákonníku, a to tiež s poukazom na ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Citované ust. nemôže byť interpretované tak, že na všetky nároky vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv majú byť aplikované výlučne ust. Občianskeho zákonníka, ale tak, že len ust. o spotrebiteľských zmluvách sú jednostranne kogentné, to znamená aj voči Obchodnému zákonníku.

To, že zákonodarca nepočítal s kogentnosťou Občianskeho zákonníka pri všetkých spotrebiteľských zmluvách asi najviac logickým výkladom dokazuje ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, je povinný platiť z nezaplatennej sumy úroky z omeškania dohodnuté v zmluve. Ak úroky z omeškania neboli dohodnuté, dlžník je povinný platiť úroky z omeškania podľa predpisov občianskeho práva. Ak záväzok vznikol so spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ, možno dohodnúť úroky z omeškania najviac do výšky ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva.

Pokiaľ ide o trovy konania priznané vedľajšiemu účastníkovi, tieto neboli účelne vynaložené. Vedľajší účastník sa špecializuje na ochranu práv spotrebiteľov, a preto musí aj zamestnávať ľudí s dostatočnými vedomosťami týkajúcimi sa spotrebiteľského práva. Preto za účelné uplatňovanie alebo bránenie práva

nie je možné považovať to, že spotrebiteľské združenie sa za účelom ochrany spotrebiteľa dalo zastúpiť advokátom.

Odvolačný súd v zmysle zásad ust. § 212 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Tento právny predpis účinný v čase uzatvorenia zmluvy v ustanovení § 2 písm. a) definoval spotrebiteľský úver ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. Veriteľom v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, bola fyzická alebo právnická osoba poskytujúca spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a spotrebiteľom podľa § 3 ods. 2 tohto právneho predpisu fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalobcom túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky, ktoré žalovaní ovplyvniť nemohli, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Žalobca má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo žalobcom tvrdené a ani preukázané, aby úver poskytol žalovaným za účelom výkonu zamestnania, povolania alebo podnikania.

Okrem toho ochrana spotrebiteľa v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá i v Občianskom zákonníku. Podľa ustanovenia § 52 tohto právneho predpisu účinného v čase uzatvorenia zmluvy, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlíšné zmluvné dojednania, alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, nielen ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ale aj všetky iné ustanovenia, t.j. i ustanovenia Občianskeho zákonníka o odstúpení od zmluvy sa použijú vždy, ak je to na prospech spotrebiteľa.

Čo sa týka právnej úpravy odstúpenia od zmluvy, táto bola obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v Obchodnom zákonníku a Občianskom zákonníku. Podľa ust. § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď v súlade s týmto zákonom prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane. Tento právny predpis v ust. § 351 ods. 1 umožňuje, aby určité ustanovenia mohli podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu trvať aj po ukončení zmluvy. Na rozdiel od uvedeného, Občiansky zákonník s odstúpením od zmluvy v ust. § 48 ods. 2 v zásade spája jej zrušenie, a to s účinkami od začiatku. Zákonná úprava odstúpenia od zmluvy v Občianskom zákonníku je teda pre žalovaných ako spotrebiteľov výhodnejšia, a tejto výhodnejšej úpravy sa žalovaní vzdať nemohli. Aj keď ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkom zmluvy dohodnúť sa na inom zrušení zmluvy než od jej začiatku, pri spotrebiteľskom vzťahu táto možnosť je výrazne obmedzená ust. § 54 Občianskeho zákonníka. Podľa tohto ust. zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje

zmluvné postavenie. Akákoľvek dohoda posúvajúca moment zrušenia zmluvy na iný termín než od začiatku vzhľadom na následky tohto jednostranného právneho úkonu bez akýchkoľvek pochybností zmluvné postavenie žalovaných zhoršuje.

Ak zmluva alebo všeobecné obchodné podmienky upravovali následky odstúpenia odlišne od občianskoprávnej úpravy, takéto dojednanie je neplatné pre jeho rozpor s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Keďže ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu vyplývajúcu z ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Správnosť záveru o potrebe aplikácie občianskoprávnej úpravy odstúpenia od zmluvy vyplýva tiež z ust. § 5 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. V poznámke 9 k tomuto ustanoveniu je uvedený odkaz priamo na ust. § 48 Občianskeho zákonníka. Osobitný právny predpis účinný v čase uzatvorenia zmluvy, a to zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v ust. § 5 priamo upravoval odstúpenie od zmluvy veriteľom v prípade omeškania spotrebiteľa so splácaním splátok úveru. Táto právna úprava priamo odkazovala na použitie ust. § 48 Občianskeho zákonníka, a teda vyriešila otázku, aký právny predpis má byť použitý na prejednávajúcu vec.

V súvislosti s právnym posudzovaním uplatňovaného nároku je potrebné poukázať i na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 19.6.2013 sp. zn. I.ÚS 402/2013, ktorý sa zaoberal sťažnosťou práve vo veci právneho posúdenia odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka a považoval ho za ústavne konformný a preto sťažnosť odmietol.

Taktiež Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 28.5.2015 vydaným vo veci 8 MCdo/13/2014, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora skonštatoval, že aj bez vyriešenia otázky, či je opodstatnená námietka generálneho prokurátora o tom, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného a nie Občianskeho zákonníka je zrejmé, že ak by Najvyšší súd zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie musel by prvostupňový súd vziať zreteľ na ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pričom by ako orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy bol povinný prihliadnuť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Mal by tiež zohľadniť ustanovenie § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právne predpisy, ktorých súčasťou sú obe tieto ustanovenia nemajú prechodné ustanovenia, to znamená, že sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou týchto právnych predpisov. Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že v prípade zrušenia rozsudkov napadnutých mimoriadnym dovolaním by súd prvého stupňa posudzoval plynutie premlčacej doby podľa ustanovení Občianskeho zákonníka v dôsledku čoho by rozhodol tak ako v rozsudku, ktorý generálny prokurátor navrhuje zrušiť. Ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka upravujúce odstúpenie od zmluvy sa tak vzťahuje na právne vzťahy založené pred 1.4.2015, čo nepochybne vyplýva z už skôr spomínaného rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaného vo veci 8MCdo 13/2014.

Vo veci sa nedá stotožniť ani s argumentáciou o nemožnosti priznania náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi pre rozpor s právnou úpravou vedľajšieho účastníctva a úpravou náhrady trov konania, ako aj z dôvodu neúčelnosti týchto trov len preto, lebo vedľajší účastník je inštitúciou zriadenou na ochranu spotrebiteľa.

V prejednávanej veci žalobca v konaní úspech nemal a preto pri rozhodovaní o trovách sa muselo vychádzať z ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. S prihliadnutím na výsledok sporu žalobca je preto povinný nahradiť vedľajšiemu účastníkovi vystupujúcemu na strane úspešných žalovaných trov konania.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasledujúcich, umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby účastník odborne spôsobilý hájiť svoje záujmy v konaní pred súdom sa nemohol dať zastúpiť zástupcom, a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. Náklady s tým spojené sú vždy potrebné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom. Právo každého na právnu pomoc v konaní pred súdmi je pritom základným ústavným právom upraveným v čl. 47 Ústavy Slovenskej republiky. Právnu pomoc advokáti poskytujú za odmenu, a preto je na mieste, aby v prípade, ak vzniknú zákonné predpoklady pre priznanie náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi, táto náhrada trov konania vedľajšiemu účastníkovi aj priznaná bola. V opačnom prípade by ústavné právo vedľajšieho účastníka na právnu pomoc pôsobilo odradzujúco, nakoľko všetky trovy s tým spojené by musel znášať zo svojich prostriedkov.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovaným a vedľajšiemu účastníkovi v jeho priebehu žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.